

iz blaznice pobegnila je neka Aegan iz sv. Martina pri Beljaku. Beljaška policija je bolnico zopet vjela.

Delavce goljufal je neki Jos. Kosec. Med drugimi je osleparil tudi Turka Taso Spasej za 100 K ter pobegnil. Ali slučajno ga je ta v Beljaku zopet srečal, prijel in oddal policiji.

Babjeverje. Kmet Simon Wutscher v Forstu je delal p. k. puter. Posrečilo se mu ni in zato je vzel puško ter ustrelil v posodo, češ da bude s tem copernico ubil. O ti babjeverje! Ni čuda, da so se duševno tako zanemarjeni kmetje v Labudu izvolili za poslanca enega — Walcherja!

Požar. Posestvo Jakoba Mark v občini Medgorje je pogorelo. Ogenj je napravil za 2400 K škode. Vpepelil je stanovalno hišo, mlin in gospodarska poslopja. — V sv. Nikolaju pri Feldkirchnu je pogorela posestniku Reichmannu šupa s krmo. Škode je za 740 K. Hlapca Pfeiferja so zaprli, ker slutijo, da je zažgal.

Po svetu.

Cigani umorili so krčmarja v Dirschelu pri Tropavi.

Lakota divja v notranji Kitajski. Glasom misijonarskih poročil je umrlo od 1. januarja do 1. julija več kot 2 milijona oseb na lakoti.

Farji in judovski denar. Na Dunaju je zapustil judovski rentje Donato Tausig tamošnjim „usmiljenim bratom“ vse svoje premožanje, ki znaša več 100.000 K. Hmhm...

Veliki gozdni požari so se zgodili v okraju Petrozeny na Ogrskem. Pogorelo je nad 1.300 oralov gozdov.

Župnik pobegnil. Laški listi poročajo, da je pobegnil v Ameriko istrski deželni poslanec župnik Kompare. Mož je sicer katoliški duhovnik, ali z neko ženako ima 2 otroka, z drugo žensko 1 otroka, in četrti otrok je že „na rajši“. Ženski sta župnika tako nadlegovali, da jo je raje čez „veliko lužo“ popihal.

Boj za farje z orožniki. V Csernovi na Ogrskem bi se imela katoliška cerkev blagosloviti. Duhovnika sta prišla v spremstvu orožnikov, ker se je širila govorica, da hočejo po farju Alinka nahujskani kmetje to preprečiti. Prišlo je do boja, v preteku katerega je bilo 11 oseb ubitih, 12 pa ranjenih.

Črni konzumarji. Jože Gostinčar v Ljubljani je bil preje delavec v „špinafabriki“, potem je prenašal kiše v farskem konzumu in naposled je postal — državni poslanec. No, za klerikalca je vsak dober! Ali pred kratkem je očital na nekem shodu g. Novak Gostinčarju, da je 3000 gold. iz konzuma izginilo v času, ko je imel Gostinčar ključ. Dični ta poslanec je tožil, ali Novak je bil oproščen, ker je doprinesel dokaz resnice pred sodnijo. Gostinčar spada res v družbo ozilndranih rok. O ti smola ti!

Grozna nesreča. Na artiljerijskem strelišču v Bourges na Francoskem je eksplozirala 2. t. m. granata in ubila 4 artiljerije in 1 civilista. 7 oseb je bilo še ranjenih, 3 celo težko.

Gospodarske.

Nekaj o kulturi vrbe. (Nadaljevanje.) Vrbe naj se sadi tam, kjer ne uspevajo druge rastline in sicer na straneh potokov in rek, ktere sa večkrat poplavljenje ali pa po travnikih, kteri dajejo samo kislo, slabo klajo in kterih ni mogoče zboljšati zaradi različnih ovir, ter ob jarkih in ribnikih. Glinaste in ilovnate zemlje, ktere v suhem poletju rade razpokajo in stalno močvirni prostori tudi ne ugajajo vrbi. Posebnim vrstam vrb so tudi posebne zemlje bolj prikladue. Vsekakor naj začetnik povpraša strokovnjaka, recimo vodjo ktereokoli pletarske šole (v našem slučaju na pr. gosp. Aut. Ogorelca, nadučitelja pri Sv. Barbati v Halozah) za svet in naj v malem poskusu z različnimi vrstami ter se tako z lastno izkušnjo prepriča o rabljivosti in lastnosti te ali one vrste. Na vsak način pa se mora pri izbiranju vrst uvaževati tudi to, ktera vrsta se najlaže razpeča. Da bi se vrba preveč pridelala, se ni treba bati, ker je praprševanje po pletarskih izdelkih vedno večje in postajajo ti izdelki od časa do časa vedno različnejši. Razven tega je večina teh pletenin malo trpežna, treba jih je torej vsled tega vedno nadomestovati. Ne malo se porabi, oziroma bi se lahko

uporabilo teh vrbnih šibic tudi v naših vinorodnih krajih za privezovanje traja, osobito reznikov in šparonov. Kako je zemljo pripraviti za sajenje? Prostor, kamor se misli vrbiti saditi, se mora 40 do 50 cm globoko prerigolati, jartčiti. Dno jarkov se pa še kakih 20 cm globoko prekoplje, a ta prerahljena, večinoma mrtva zemlja se pusti na dan. To delo naj se vrši v jeseni, da lahko pozimi zemlja dobro premrzne, kar jo naredi rodovitnejšo. Kedaj je saditi? Sadi se lahko v jeseni ali rano na spomlad, torej v času, kadar narava počiva. Pri sajenju ne sme biti zemlja več zmrznjena. Na spomlad je saditi, predno pridejo sadike v sok. V to svrhu se zri-golani svet preje zravnna (planira) Kako je sadike pripraviti? Sadike je najbolje narezati iz enoletnih, krepkih šib. Dolge naj bodo 20 do 25 cm. Ker se pa sveže narezane sadike ne primejo tako rade, kakor uležane, jih je bolje narezati nekaj tednov preje, kakor se sadi, ali pa že v jeseni, nakar se zakopljejo v zemljo. Paziti je pri tem, da se ne zaduhijo ali spletnijo. Nikdar se ne smejo rezati, kadar so zmrzle. Predno se sadi, jih je dobro nekaj dni v vodo postaviti, tembolj, ako so bile iz drugih krajev naročene in se ne ve, kako se je z njimi dosedaj ravnalo. Sadi se v vrstah. Vrste naj bodo približno 30 do 50 cm druga od druge oddaljene, sadike v vrsti pa 10 do 20 cm. Bolj gosto saditi ni umestno, ker to poznejša dela oteži. Redkeje saditi pa ne kaže, ker bi se v tem slučaju šibe — posebno pri nekterih sortah — izvrhovičile, kar jih naredi manj vredne. Priporoča se saditi v trikotni obliki. Na ta način se potrebuje (pri meri 20 x 50 cm) za 1 ha približno 100.000, za 1 oral 57.000 komadov sadik. Sadike je potikati v zemljo nevprično tako globoko, da so konci 2 do 3 cm pod površjem. Da se sadike ne smejo narobe potikati, menda ni treba omeniti. Računati se, da jih en delavec lahko posadi na dan 5 do 6 tisoč. Ktere vrste vrb saditi? Velike pozornosti je treba pri izbiranju vrst, ker ena in ista vrsta (sorta) lahko donaja precej povoljen dobiček, včasih pa tudi nobene koristi, ker ji ne prija bodisi zemlja ali podnebje ali oboje, ter na ta način izgubi svoje dobre lastnosti. Dobra vrsta naj ima sledeče glavne lastnosti: Prvič mora biti trpežna, da zdrži vsakoletno obrezanje. Drugič mora biti žilava. Vrbe, katerih protje se rado lomi, niso sposobne za pletarsko obrt. Tretjič mora biti rodovitna, to se pravi, posamezna sadika mora imeti veliko šib. Četrtrič morajo biti te šibe vitke, bolje rečeno tanke in dolge, ter brez postranskih šibic (vejic). Petič morajo biti šibe, ako so olupljene, lepo bele. Novinec naj se, kakor je bilo že omenjeno, ako mu je le mogoče, ohrne do strokovnjaka za svet in naj poskusi v malem z več vrstami. Več vrst imeti je zaradi tega umestno, ker letina mnogo vpliva na rast različnih vrst. Letos lahko uspeva ena, drugo leto druga bolje. Kdor ima več vrst, ima torej bolj enakomerne dohodke. K najboljšim vrbam prištevajo konopljenko (Hanfweide — salix viminalis.) Konopljenka se imenuje zato tako, ker so njeni listi podobni konopljinim listom. Ta raste ne le v močvirni in šotni zemlji, ampak povsod. Daje veliko gladkih in dolgih šib. Pomladanski mraz ji ne škoduje posebno. Konopljenk je pa zopet več vrst in sicer so najboljše tiste, ktere imajo rumeno-rjavo, sivo ali rumeno-zelena barvo, medtem ko se rdečkaste in temnozelenel konopljenke rade lomijo. Druga vrsta, katera se priporoča, je mandeljnovka (Mandelweide salix amygdalina.) Tudi ta je dobila svoje ime valed podobnosti njenih listov z mandeljnovimi listi. Dobra lastnost mandeljnovke je, da so njene olupljene šibice veliko lepše, to se pravi, bolj bele, nego drugih vrst in da je les trpežen, žilav, ter tudi v mokrotni zemlji se boljše uspeva kakor konopljenka. Ima pa tudi neko slabo lastnost in ta je, da se rada zvrhoviči in sicer bolj nego druge vrste. Kakor konopljenk, je tudi mandeljnovk več vrst in tudi pri teh velja to, kar je bilo rečeno pri konopljenkah, namreč, da so rumenkaste vrste boljše od rjavkastih. Tretja vrsta vrb bi bila škrlatka (Purpurweide — salix purpurea.) Imenuje se tako, ker je njeno cvetje škrlatasto. Spozna se posebno po tem, da so njeni listi proti koncu širokejši. Šibe so proti koncu pri nekaterih vrstah škrlatk tudi rdečkaste. Imamo pa tudi škrlatk z rumenim lubjem in te dajo baje bolji dohodek. Kar se

kakovosti tiče, prekosi škrlatka konopljenko in mandeljnovko. Oaa sicer ne raste tako bujno, pač pa daje izvrstno šibje za pletarsko obrt, ker so šibe gladke, dolge in skoraj enakomerno debelosti. Les je žilav in čvrst. Škrlatka je bolj trpežna kakor so druge vrste bodisi proti mrazu, mokrotni in suši. Vse te vrste pa prekosi po kakovosti križanka škrlatke in konopljenke (salix purpurea + viminalis). Od konopljenke razlačuje se v tem, da ima bolj vitke šibje in bolj čvrst les. Po listih sta si podobni. Rdečkasti konci šibja pa kažejo na so rodstvo s škrlatko. Po velikosti, nazadnje je konopljenko in mandeljnovko, prekosi pa škrlatko. Zemljo zahteva tako kakor konopljenka. V največjem času vzbuja pozornost neka vrsta, katera se imenuje amerikanska vrba (salix americana) in katera je baje križanka mandeljnovke in škrlatke. Odlikuje se s tem, da se ne zvrhoviči, da daje lepe gladke šibe, ktere so, ako jih olupimo, lepše in bolj bele od mandeljnovkinih, in pa da je različni škodljivi mrčesi bojda ne napadajo tako, kakor druge vrste. Vsekakor je pa, kar se tiče zemlje, izbirična, ter se v močvirni zemlji pridelane šibe rade lomijo. Omenjena naj bo še hvalinska vrba (Kaspische Weide — salix prinosa acutifolia) zato, ker se ta v peščeni zemlji bolje obnese kakor vse druge dosedaj navedene vrste. Njo v boljše zemlje saditi, bi bilo napadno, ker nam donajajo tam druge vrste več dobička. Vrhi te vrbe radi pozebejo.

(Naprej prihodnje.)

Vinorejci. Pri pregledovanju vinogradov, ne ktere se je dovolilo brezobrestno posojilo iz državnih in deželnih sredstev, se je opazovalo, da nekteri posestniki pri obnovljenju vinogradov ne postopajo pravilno. V več slučajih se je namreč našlo, da zasajajo posestniki zrigolani svet s trtno sorto, imenovano „šmarnica.“ To je ameriška trta, ki sicer rodi neposredno, to je: ne da bi se jo požahnilo, vendar pa ta sorta ne kljubuje trtni uši. Šmarnico torej uniči trtna uš ravnotako kakor našo domačo trto. Vino ki ga daje šmarnica, spada med najslabše vrste vina ter radi svojih slabih lastnosti za trgovino in konzum v širšem obsegu nima pomena. Vinogradniki, ki se poslužujejo pri obnovljenju svojih po trtni uši uničenih vinogradov te slabe sorte, škodujejo s tem postopanjem prvič samemu sebi, drugič pa tudi svojim soobčanom, ker na ta način spravijo ves dotični vinski okoliš ob dobro ime, kajti vinski kupci, ki potrebujejo dobro vino, se bodo vedno izogibali krajev, kjer se prideluje šmarnično vino. Posestnikom, kterm se je podelilo brezobrestno posojilo in ki sadijo v obremenjenih vinogradih šmarnico, se bodo posojilo brez izjeme odtegnilo in podelilo drugim! Pozivam toraj vinogradnike, da razmnoževanje in zasajenja šmarnice opuste in da pri obnovljenju vinogradov rabijo edino le take sorte, ktere priporočajo državni in deželni vinaraki strokovnjaki. F. Matiašič c. kr. vinaraki inšpektor na Stajerskem.

Prvo jajce. Če nese golobica ali kokoš prvajaje, se včasih zgodi, da jajce ne more naprej. Če ne pomaga mazanje z oljem, ne preostane drugo sredstvo, kot predreti jajčno lupino.

Driska pri kokeših nastane iz dveh vzrokov: zaradi hrane ali zaradi prehlajenja. Bolne živali je treba greti in jih pitati s kuhano kašo, rižem, ječmenom, lanenim semenom (1 del semena, 2 dela vode). Priporočati je tudi, da se dodane vodi malo železnega vitrijola.

Loterijske številke.

Gradec, dne 2. novembra: 33, 49, 68, 84, 25.
Trst, dne 26. oktobra: 64, 5, 36, 34, 30.

Kašljajloče opozarjamo na inzerat glede Thymolal Scillae, ki je od zdravnikov dostikrat priporočani, splošnoznani preparat.

Trgovine Jehann Kess v Celju na kolodvorskem prostoru nam priporoča vsakdo, ki jo je le enkrat obiskal. Tam se dobi po izredno nizkih cenah pravo lepo blago, roba, stikane strani, potrebšine za novoste, gotove obleke, bluze, srajce, otroške vrnice, nagrbne vence itd. Tudi mi priporočamo to pošteno firmo!

Promet, raspoložljive trgovine zahteva aparat, o katerega velikosti nima navadni človek mli pojma. Pomisliti je na tiste in žepet tisoče komadov blaga, ki morajo biti nalozeni da se kupcem pravočasno ugodí. Marčkatere blaga ima zopet razne vrste po velikosti, barvi in muštrini. Vsek posamezni komad vsake vrste blaga mora biti posebej numeriran, registriran, pri postopki fakturiranja in izkrisan iz skladiščnih registrov. Numeriranje se v milijone in tisoč se lahko predstavljamo, koliko oseb in koliko delavce meči je v tej založbi potrebno. Raspoložljiva hita Hansa Konrad vslužuje zdaj 200.000 oseb, o njih delja najdemo vne članke v letnikih 1907 in 1908. Hansa Konradovega kolektarja, katelega dobijo vsi kupci te firme zastoj in poštnine prosti.